

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

18 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
președinte: Toma Nadejda,
judecători: Țurcan Anatolie și Cobzac Elena

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Gavdiuc Valentina, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 noiembrie 2017, în cauza penală privindu-l pe

Magdei Mihail XXXXX, născut la
XXXXX, originar și domiciliat în s.
XXXXX, r-nul XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 02.08.2017 - 22.08.2017;

Instanța de apel: 07.09.2017 - 01.11.2017;

Instanța de recurs: 26.01.2018 - 18.04.2018;

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni, sediul Central din 22.08.2017, Magdei Mihail a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. a) Cod penal, și în baza acestei Legi, prin aplicarea art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 12 (doisprezece) ani, cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis.

A fost respinsă cerința procurorului Alina Filimon privind încasarea de la Magdei Mihail suma de 14142 lei, în calitate de cheltuieli judiciare ca fiind neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, Magdei Mihail, la 25 iunie 2017 aproximativ la ora 23:00, aflându-se pe malul iazului care aparține lui Bodrug Tudor, în rezultatul unui conflict iscat între el și Lazo Anatolie, din cauza unei lanterne, în mod premeditat, a luat un topor, pe care l-a utilizat în calitate de armă, și i-a aplicat cu tăișul lui Lazo Anatolie o lovitură în regiunea gâtului pe dreapta, cauzându-i o plagă tăiată - despătată, care se

califică ca leziune corporală gravă periculoasă pentru viață, în urma căreia Lazo Anatolie a decedat.

Conform raportului de expertiză judiciară nr.74 din 27 iulie 2017, moartea lui Lazo Anatolie a survenit în urma unui șoc posthemoragic acut cauzat de hemoragia masivă externă din plaga tăiată despicăată din regiunea gâtului cu lezarea arterei carodite interne. La examinarea cadavrului a fost depistată o plagă tăiată - despicăată în regiunea gâtului pe dreapta cu lezarea arterei carodite interne și articulației atlanto occipitale, care a fost produsă de acțiunea unui obiect tăietor - despicăător posibil în timpul și circumstanțele indicate, a fost însoțită cu simptoame periculoase pentru viață și după acest criteriu se califică ca vătămare corporală gravă periculoasă pentru viață. Între aceste leziuni corporale și cauza decesului este legătură cauzală directă.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 145 alin. (2) lit. a) Cod penal, după indicii calificativi: omorul unei persoane săvârșit cu premeditare.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura raionului Ungheni Filimon Alina, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a sentinței, în partea referitoare la cheltuielile judiciare și emiterea unei noi decizii privind încasarea de la inculpat suma de 14142 lei (3544 lei - costul raportului de expertiză judiciară nr.74; 9520 lei - costul raportului de expertiză judiciară nr.241; 1078 - costul raportului de expertiză psihiatrică nr.99) și trecute în contul statului, în motivare a invocat ilegalitatea sentinței din următoarele motive:

- cu referire la prevederile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Totodată instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor;

- în cazul dat s-a constatat că, cheltuielile judiciare au fost suportate în legătură cu efectuarea expertizelor judiciare, care fac parte din cheltuielile suportate în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală, care urmează a fi suportate conform prevederilor legale de condamnat și trecute în contul statului. Menționează prevederile Legii nr.68 din 14.04.2017, cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, care prevede expres în art.75 - expertiza judiciară se efectuează cu condiția că solicitantul achită în prealabil costurile acesteia. În cazul în care solicitantul expertizei este o instituție publică, pentru efectuarea expertizei judiciare este suficientă prezentarea prealabilă a unei garanții privind plata ulterioară, acceptată de către instituția de expertiză judiciară sau de către expertul judiciar. În cazul în care acesta își desfășoară activitatea în cadrul unui birou de expertiză judiciară. Mai mult ca atât costurile expertizelor judiciare sunt stabilite conform prezentei legi de Guvern;

- totodată, instanța de judecată dispune de dreptul în cazul constatării inoportunității recuperării cheltuielilor judiciare, de a eliberat condamnatul de recuperarea cheltuielilor judiciare în cazurile expres prevăzute de lege, și anume sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Instanța de asemenea poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor. În cazurile constatărilor inoportunității recuperării cheltuielilor judiciare menționate, instanța poate eliberat condamnatul de recuperarea cheltuielilor judiciare, motivând în sentință motivul care a stat la bază, dar nu să considere neîntemeiată solicitarea procurorului având în vedere obligația pozitivă a statului de a administra probe și a proba vinovăția persoanei;

- Curtea de la Strasbourg, în art.6 alin.1) din Convenție garantează fiecărei persoane dreptul ca o instanță să îi determine drepturile și obligațiile civile. Cheltuielile generate de un proces sunt avansate, în primul rând de stat, care se angajează să garanteze justițiabililor dreptul de acces la o instanță independentă, imparțială și care să analizeze pretențiile justițiabililor într-un termen rezonabil. În al doilea rând, deși gratuitatea justiției reprezintă "complementul natural" al egalității părților în proces, înfăptuirea serviciului public al justiției implică unele cheltuieli pe care o parte sau părțile le avansează în cursul desfășurării procesului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 noiembrie 2017, a fost respins ca nefondat apelul declarat de procuror, fiind menținută fără modificări sentința.

5. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a reținut că, efectuarea expertizei medico-legale privind cauza morții (raportul nr.74 din 24.07.2017 la f.d.84-88), expertizei biologice (raportul nr.241 din 10.07.2017 la f.d.81-83) și expertizei psihiatrice (raportul nr.99a-2017 din 31.08.2017 la f.d.89-90), efectuarea acestor acte procesuale au fost dispuse din motiv că, constituie o măsură procesuală ce ține de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării.

Prin urmare, rapoartele de expertiză indicate supra, au fost dispuse, având la baza dispozițiile imperative prevăzute la art. 143 Cod de procedură penală, astfel, instanța de apel a reiterat că alin. (2) al normei indicate prevede că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se fac din contul mijloacelor bugetului de stat.

Reieșind din prevederile legii în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești ale bugetului de stat.

Astfel, s-a reținut că expertizele în cauză au fost ordonate de către organul de urmărire penală/procuror, în vederea constatării cauzei morții, starea psihică a învinutului și constatarea biologică a corpurilor delictive și a provenienței sângelui.

6. Împotriva deciziei instanței de apel, la 20 decembrie 2017, în termen, declară recurs ordinar procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Gavdiuc Valentina, prin care solicită să fie remisă cauza spre rejudecare.

În motivarea recursului, invocând temei de drept prevăzut de pct. 6) art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a indicat următoarele argumente:

- consideră neargumentată poziția instanței de trecere în contul statului a cheltuielilor suportate pentru efectuarea expertizelor, or, acestea conform legislației în vigoare urmau a fi încasate din contul inculpatului.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în baza materialelor din dosar, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Potrivit practicii judiciare constante *erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.*

Colegiul reține că recurentul invocă ca temei pentru recurs pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, precum că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În esență, recurentul critică decizia instanței de apel dintr-un singur considerent, și anume că, în viziunea sa, instanțele de judecată nu au calificat obiectiv respingerea încasării cheltuielilor de judecată, adoptând în acest sens o decizie neargumentată.

Cu referire la aceste argumente ale recurentului Colegiul penal conchide, că instanța de apel, judecând cauza, a cercetat nemijlocit, sub toate aspectele probele prezentate de părți, pe care le-a apreciat în mod obiectiv, ajungând corect la concluzia de a respinge apelul procurorului, cu menținerea sentinței fără modificări, prin care a fost respinsă solicitarea procurorului privind încasarea de la inculpat a sumei de 14142 lei, ce constituie cheltuieli pentru efectuarea expertizelor judiciare, or, cheltuielile suportate de către organul de urmărire penală în speță nu sunt unele de natura de a impune cheltuieli

neprogramate și neincluse în cheltuielile evidente suportate anume de către stat.

Astfel, art. 227 alin. (2) Cod penal stipulează, că cheltuielile judiciare cuprind sumele: 1) plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali; 2) cheltuite pentru păstrarea, transportarea și cercetarea corpurilor delictive; 3) care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; 4) cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei judiciare sau de reconstituire a faptei; 5) cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Totodată, alin. (3) prevede, că cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Potrivit art. 228 Cod de procedură penală (1) În modul prevăzut de legea procesuală penală, din sumele alocate de stat vor fi compensate următoarele cheltuieli judiciare suportate de către martori, partea vătămată, partea civilă, asistenții procedurali, interpreți, traducători, *experți*, specialiști, reprezentanții legali ai părții vătămate, ai părții civile:

1) cheltuielile făcute în legătură cu prezentarea la citare în organul de urmărire penală și în instanță;

2) cheltuielile de cazare;

3) salariul mediu pentru toată perioada de participare în procesul penal;

4) cheltuielile de reparare, restabilire a obiectelor care au fost deteriorate în urma utilizării lor în cadrul acțiunilor procesuale la cererea organului de urmărire penală sau a instanței.

(2) Organele, întreprinderile, instituțiile și organizațiile de stat sunt obligate să păstreze salariul mediu pentru toată perioada de timp în care partea vătămată, reprezentantul ei legal, asistentul procedural, interpretul, traducătorul, specialistul, expertul, martorul au participat în procesul penal la citarea organului de urmărire penală sau a instanței.

(3) Expertului și specialistului li se recuperează, de asemenea, costul materialelor care le aparțin și care au fost utilizate pentru executarea însărcinării respective.

(4) Expertul, specialistul, interpretul, traducătorul au dreptul la recompensă pentru executarea obligațiilor, afară de cazurile când le-au executat în cadrul unei însărcinări de serviciu.

(5) Cheltuielile suportate de persoanele menționate la alin.(1) vor fi recuperate la cererea acestora în baza unei hotărâri a organului de urmărire penală sau a instanței în mărimea stabilită de legislația în vigoare.

Prin urmare, suma de 14142 lei este compusă din efectuarea expertizei medico-legale privind cauza morții (Raportul nr. 74 din 27 iulie 2017 (f. d. 84 – 88), expertizei biologice (Raportul nr. 241 din 10 iulie 2017 (f. d. 81 – 83) și expertiza psihiatrică (Raportul nr. 99a-2017 din 31 august 2017 (f. d. 89 – 90)), or, aceste cheltuieli sunt puse pe seama statului prin intermediul

organelor de resort care pornesc urmărirea penală și se compun din cheltuieli evidente și necesare în vederea constatării faptei infracționale, însă nu constituie cheltuieli suplimentare suportate de către organul de urmărire penală sau de către instanță, în legătură cu efectuarea urmăririi penale sau judecarea cauzei.

Așa dar, Colegiul penal atestă, că instanța de apel întemeiat a reținut, că aceste cheltuielile sunt suportate de către organul de urmărire penală, care și are atribuția de a administra probele în vederea probării/combaterii acuzației aduse, însă aceste cheltuieli nu sunt de natura de a pune pe seama statului costuri suplimentare, sau exagerate, iar cheltuielile pentru efectuarea expertizei întru stabilirea cauzei decesului victimei, sunt evidente și necesare pentru a demonstra existența/lipsa bănuielii rezonabile privind comiterea infracțiunii.

Colegiul penal de asemenea menționează, că la examinarea cauzei de către instanța de apel au fost respectate prevederile legale prescise de art. 414-419 Cod de procedură penală, iar eroarea de drept invocată de către recurent prescisa la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, nu a fost constatată la examinarea recursului, prin urmare, hotărârea atacată este legală și întemeiată, iar recursul urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Gavdiuc Valentina, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 01 noiembrie 2017, în cauza penală în privința lui **Magdei Mihail XXXXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **18 mai 2018**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena